Biotalouden uudet tuulet (BUT) -hanke / 23.6.2022

Biotalouden uudet tuulet (BUT) -hankkeen (EAKR, Kymenlaakson liitto) yhtenä tavoitteena on kansainvälistymisen edistäminen Kymenlaakson bio- ja kiertotalouden tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa. Alueellisen ja kansainvälisen tutkimus- ja innovaatiotoiminnan synergiaetujen havaitseminen ja mahdollistaminen on niin T&I-toiminnan toteuttajien kuin alueellista T&I rahoitusta hallinnoivien tahojen kannalta. Synergiat ovat oleellisen tärkeitä aluekehittämisen, T&I-kehittymisen ja vaikuttavuuden mahdollistajia.

Tähän koosteeseen on käännetty suomenkieliseksi ja osittain tiivistetty Euroopan komission heinäkuussa 2014 julkaiseman työpaperin ”Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes” suositukset, joilla komissio ohjeistaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimiin liittyvien strategioiden laadinnasta ja toimeenpanosta vastuussa olevia organisaatioita ja viranomaisia. Koosteen laatiminen perustuu BUT-hankkeessa aiemmin toteutetun, Kymenlaakson vahvuuksia ja tarpeita kansainvälisten hankehakujen edistämiseksi bio- ja kiertotaloudessa selvittäneen raportin suosituksiin. Synergioiden tunnistaminen ja vahvistaminen voi tukea alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten rahoitusmahdollisuuksien kokonaisuuden jäsentymistä ja strategista suunnittelua. Alkuperäisessä työpaperissa viitataan Horisontti 2020 -puiteohjelmaan, mutta sisältö soveltuu pääpiirteissään myös Horisontti Eurooppa 2021-2027 puite-ohjelmaan. Koosteen loppuun on myös lisätty päivitettyjä, keskeisimpiä tietoja synergioihin liittyen mm. Horisontti Eurooppa -ohjelmasta. Koosteen on laatinut Grant Writer Sari Himanen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulusta.

Synergioiden mahdollistaminen rakenne- ja investointirahastojen, Horisontti-puiteohjelman ja muiden tutkimus- ja innovaatiotoimintaa sekä kilpailukykyä edistävien EU-rahoitusohjelmien välillä

Ohjeita poliittisille päättäjille ja täytäntöönpanoelimille

Euroopan komissio (2014)

1. Johdanto

Euroopan komissio ja EU-jäsenmaat ovat velvoitettuja huolehtimaan **koordinaatiosta, synergioista eli yhteishyödyistä sekä täydentävyydestä** eri rahoitusohjelmien, ml. EU:n rakennerahastojen ja Horisontti-puiteohjelman sekä muiden komission suoraan hallinnoimien tutkimus-, innovaatio- ja kilpailukykyohjelmien (mm. Erasmus+, Luova Eurooppa (Creative Europe), Verkkojen Eurooppa (Connecting Europe Facility)) sääntöjen mukaisesti.

Kasvavasta rahoituksen kokonaismäärästä huolimatta on oleellisen tärkeää **varmistaa optimaaliset synergiat rahoituslähteiden välillä Euroopan kilpailukyvyn sekä julkisen rahoituksen vaikuttavuuden ja tehokkuuden maksimoimiseksi**. Euroopan parlamentti ja Euroopan neuvosto korostavat tämän välttämättömyyttä sekä poliittisen tahtotilan viemistä läpileikkaavasti kaikille sidosryhmätasoille jäsenmaissa sekä komission yksiköissä ja palveluissa. Tavoitteen saavuttamisessa keskeistä on **strategioiden ja toteutustapojen yhteensovittaminen, yhdenmukaistaminen sekä täydentäminen jatkuvana prosessina**, koska rakennerahastojen toteutusta hallinnoidaan jäsenmaiden tasolla kun taas keskitettyjen ohjelmien kuten Horisontti-ohjelman sääntely tapahtuu EU-tasolla. Tärkeitä askeleita synergioille ovat **rakennerahastojen osalta strateginen suunnittelu alueilla ja jäsenmaissa (huomioiden älykkään erikoistumisen strategiat)** sekä vastaavasti **Horisontti-ohjelman osalta tietoisuuden lisääminen, tiedotus sekä ohjelmalle nimettyjen kansallisten yhteyshenkilöiden tiivis yhteydenpito kansallisiin ja alueellisiin strategiatoimijoihin ja toimeenpanijatahoihin**. Tämä opas pyrkii opastamaan etenkin näitä tahoja ohjelmien **strategisten kytkentöjen, hallinnoinnin ja toteutustapojen sekä osallistumissääntöjen yhteensovittamisessa synergioiden mahdollistamiseksi**.

Opas on tarkoitettu julkisille toimijoille EU-, kansallisella ja alueellisella tasolla, ohjelmakomiteoiden jäsenille, tutkimus-, innovaatio- ja kilpailukykyä tukevien politiikkainstrumenttien toteutuksesta vastaaville organisaatioille ja muille tahoille, jotka fasilitoivat rahoitusta (esim. NCP:t eli kansalliset yhteyshenkilöt, Enterprise Europe-verkosto (EEN), Erasmus+ -ohjelman kansallisesta toimenpanosta vastaavat organisaatiot). Opas sisältää kuvauksia perusperiaatteista synergiaetujen aikaansaamiseksi ja eri rahoituslähteiden yhteensovittamiseksi sekä suosituksia eri toimijoille. Ohjeistusta täydentäviä dokumentteja on myös saatavilla, mm. rahoitusinstrumenttien pääpiirteistä ja suosituksista mahdollisille avustuksensaajille (”Short Practical Guide for Beneficiaries to EU funding opportunities for research and innovation”).

2. Synergiaetujen perusperiaatteet ja käsitteet

Perusperiaatteita koskien yhdistettyä rahoitusta rakennerahastoista ja Horisontti-ohjelmasta:

- **EI kansallisen, alueellisen tai yksityisen osarahoituksen korvaamista** ohjelmista, joita komissio hallinnoi suoraan tai päinvastoin
- **EI päällekkäistä kaksinkertaista rahoitusta**: samoja kustannuksia ei saa rahoittaa missään tapauksessa kahdesti eri rahoitusohjelmista
- **Ohjelmien välisillä synergioilla tarkoitetaan yhdistettyä tai koordinoitua resurssipanostusta ja toimia vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi eikä ainoastaan rakennerahastojen ja puiteohjelman varojen ja rahoituksen yhdistämistä samaan projektiin**

Synergiaetuja voidaan saavuttaa:

- **Hakemalla ja tuomalla** yhteen Horisontti-rahoitusta sekä rakennerahastorahoitusta samaan projektiin (joka voi olla yksi toimi tai koordinoitujen toimien ryhmä, mutta aina edellyttäen, että

saman menoerän kaksinkertaista rahoitusta ei ole) **vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi**

- **Peräkkäisillä projekteilla**, joissa **hyödynnetään** tuotettuja tuloksia
- **Yhtäaikaisilla rinnakkaisilla projekteilla**, jotka **täydentävät** toisiaan
- Rahoittamalla rakennerahasto-ohjelmista korkealaatuisia, arvioinnissa menestyneitä, mutta rahoituksen vähäisyyden vuoksi rahoittamatta jääneitä Horisontti-hakemuksia tai muita keskitettyihin ohjelmiin lähetettyjä hakemuksia soveltuvin osin

2.1 Mitä synergioilla tarkoitetaan: synergiaetujen käsite

Eri rahoitusohjelmien väliset synergiaedut vahvistavat tutkimus- ja innovaatioinvestointeja ja niiden vaikuttavuutta yhdistämällä eri innovaatiomuotoja ja kilpailukykyä tukevia toimia tai edistävät innovaatioiden viemistä arvoketjussa kohti markkinoita. Yhdistämällä rakenne- ja investointirahastot, Horisontti- ja muut EU:n rahoitusohjelmat **strategisesti ja koheesiota tukien voidaan saada enemmän vaikutuksia kilpailukykyyn, työpaikkoihin ja kasvuun EU:ssa**.

Synergioiden vahvistamiselle strategisesti keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä on jo komission toimesta luotu pohjaa laatimalla **älykkään erikoistumisen strategioita** (RIS3 - Älykkään erikoistumisen tutkimus- ja innovointistrategiat) yhdessä sidosryhmien kanssa. Näillä vahvistetaan ja ohjataan T&K-investointeja paitsi aluerahoituksen niin myös muiden ohjelmien toteutuksessa. Komission yksiköt kannustavat alue- ja Horisontti-rahoituksen hakemista samoihin, peräkkäisiin tai rinnakkaisiin projekteihin, mikä vahvistaa korkealaatuista T&I-toimintaa kaikilla tasoilla.

2.2 Synergiaetujen sääntely

Luvun ohjelmakautta 2014-2020 koskevaa tekstiosuutta ei ole tiivistetty. Keskeistä on huomioida eri rahoitusohjelmien ajantasaiset ohjelmakautta koskevat ohjeistukset liittyen mm. sopimuksiin, taustaehtoihin, rahoitettaviin kuluihin ja ohjelmien erityispiirteisiin.

Projekti on eri asia kuin avustussopimus (grant agreement). Yksi projekti voi sisältää useita erilaisia avustussopimuksia. Projekti on väliaikainen toimikokonaisuus, jonka tarkoituksena on tuottaa määritellyt tulokset, sillä on määritelty alkamis- ja päättymisajankohta, sillä on määritelty pätevä projektipäällikkö sekä yksilöidyt projektikustannukset. Synergiaetujen näkökulmasta projektit on ymmärrettävä toimintakokonaisuuksiksi, jotka voivat muodostua erilaisista toimista, sopimuksista tai ryhmästä erillisiä alaprojekteja, joita hallinnoidaan johdonmukaisesti. Yhdistettäessä aluerahoitusta ja Horisontti-rahoitusta samaan projektiin hyödynnetään useampia erillisiä avustussopimuksia (kuva 1).

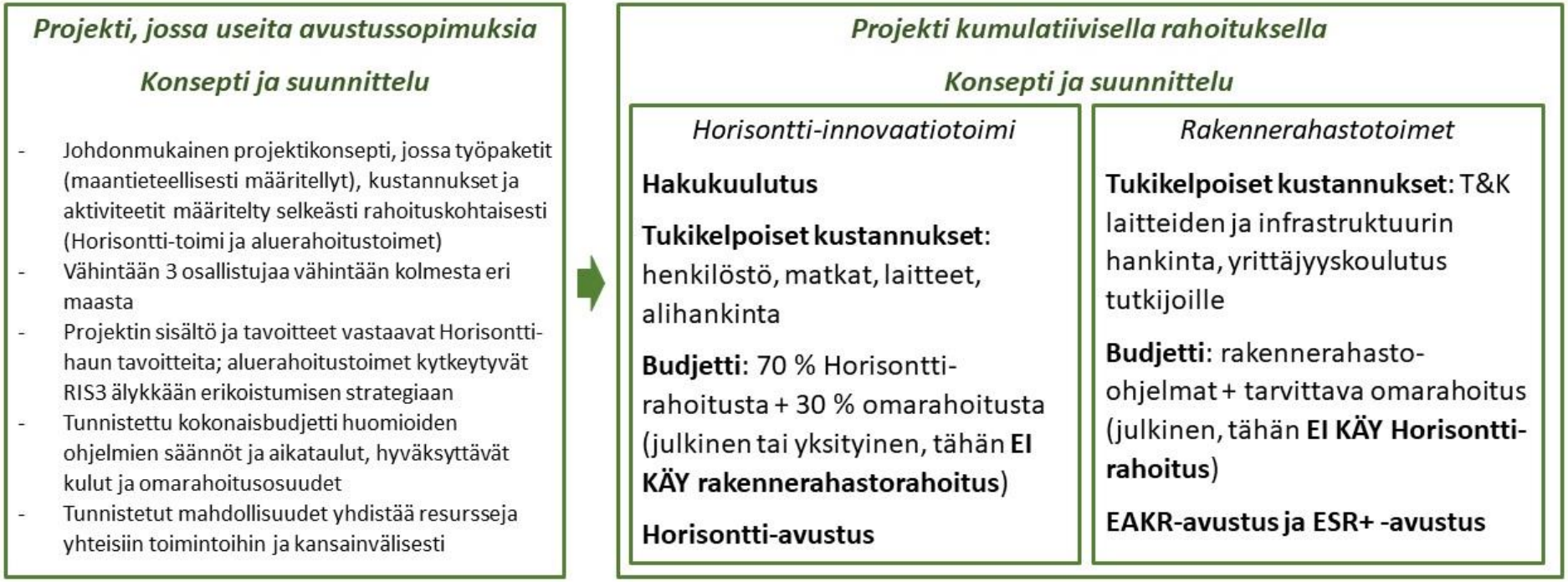

Kuva 1. Esimerkki synergiaetuja hyödyntävän projektin suunnittelusta ja kokonaisuudesta.

3. Suosituksia synergioiden mahdollistamiseen

3.1 Synergiaedut vaativat valmistelua ja huomioimista kaikissa ohjelmasuunnittelun ja täytäntöönpanon vaiheissa kaikilta asianomaisilta toimijoilta

Synergiaetujen saavuttamiseksi on tärkeää toimittava huomioida ne kaikissa vaiheissa ja kaikilla tasoilla ohjelmasuunnittelua ja toimeenpanoa kuten

- Strategisessa suunnittelussa, jossa on tiedostettava ja ymmärrettävä eri EU-rahoitusohjelmien tarjoamat mahdollisuudet sekä älykkään erikoistumisen strategioiden ja muiden EU-tason strategioiden ja toimintasuunnitelmien kehittäminen,
- Horisontti-ohjelman työohjelmien ja työsuunnitelmien kehittämisessä sekä kumppanuussopimusten ja rakenne- ja investointirahasto-ohjelmien (ml. painopisteiden, erityistavoitteiden, toimintatyyppien ja edunsaajien valinnassa) valmistelussa,
- Täytäntöönpanomekanismien, valintaprosessien, tietopalvelujen ja mahdolloisten edusaajien ohjeistusten laatimisessa ja toteutuksen seurannassa.

Strategisella tasolla komissio on tehnyt koherenttien ja kattavien toimintastrategioiden ja täytäntöönpanosuunnitelmien laatimisen velvoitteeksi jäsenmaille ja alueille. Komission omat strategian kehittämistoimet esittävät johdonmukaisen työllisyys- ja kasvuohjelman. Sitoutuminen kansallisen ja alueellisen päätöksenteon parantamiseen, koheesiopolitiikan innovaatiovaikutusten lisäämiseksi ja varmistamiseksi, perustuu alueiden osallistamiseen. Tässä keskeistä on Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) tutkimus- ja innovointivarojen temaattinen keskittäminen ja älykkään erikoistumisen (RIS3) strategioiden käyttöönotto investointiprioriteettien ennakkoehtona. Horisontti-puiteohjelmassa puolestaan kiinnitetään huomiota osallistumisen laajentamiseen ja huippuosaamisen levittämiseen.

RIS3-strategioita tarvitaan osaamis- ja kehittämisalueiden priorisoimisessa. On asetettava etusijalle alat, jotka on yksilöity sidosryhmien osallistumisen avulla ("yrittäjyyden löytämisprosessi"), joissa niillä on todellisia ja erottuvia kilpailuetuja tai mahdollisuus kehittää kilpailuetuja. Tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta tutkimus- ja innovointitoimet voidaan suunnata alueen teollisuuden/julkisen sektorin tarpeisiin, edistää yksityisiä TKI-investointeja, helpottaa tietovirtoja ja saavuttaa käytännön synergioita. On tärkeää myös huomioida, että RIS3-strategioissa ei ole kyse pelkästään tieteestä ja teknologiavetoisesta innovoinnista, vaan siinä olisi tarkasteltava painopistealueena tai osana politiikkojen yhdistelmää myös muita innovaatiomuotoja, kuten julkisen sektorin innovointia, sosiaalista innovointia, organisatorisia innovaatioita, palveluinnovaatioita, käyttäjäkeskeistä innovointia, innovaatioiden kysynnän edistämistä jne. RIS3-strategioiden tulee ohjata paitsi kansallisia ja alueellisia investointeja niin myös muiden ohjelmien kautta mahdollistuvia investointeja.

Ohjelmavalmistelutasolla komission yksiköt, jotka vastaavat rakenne- ja investointirahastoista sekä komission suoraan hallinnoimista ohjelmista, varmistavat keskinäisen tiedonkulun ja konsultoinnin. Täytäntöönpanotasolla komissio vastaa sen suoraan hallinnoimien ohjelmien toteutuksesta sekä kestävän kaupunkikehityksen innovaatiotoiminnoista (osa EAKR:a). Muiden rakennerahasto-ohjelmien

toteutuksesta vastaavat jäsenmaiden ja alueiden hallintoviranomaiset. Komissio seuraa, että hallinnoivat tahot täyttävät velvollisuutensa toimien hallinnoinnin, valinnan, seurannan, rahoituksen hallinnoinnin ja valvonnan osalta. Komissio vastaa myös seurannasta, tiedon levittämisestä ja hallintoviranomaisten kannustamisesta koordinoimaan toimintaansa.

3.2 Suositellut toimet kansallisille ja alueellisille poliittisille päättäjille ja hallintoviranomaisille

3.2.1 Synergioiden mahdollistaminen ohjelmasuunnittelu- ja täytäntöönpanovaiheissa

Älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämisestä vastaavien kansallisten ja alueellisten poliittisten päättäjien suositellaan:

- Käyttämään **yrittäjyysinnovaatioita synergioiden tunnistamiseen**: tunnistetaan sidosryhmät/hyödynsaajat, innovatiiviset yritykset, piilossa olevat nykyiset yrittäjyysideat ja yrittäjyyspotentiaali, jolla on kansainvälistä näkymiä ja valmiuksia yhteistyöhön. Tähän sisältyy yhteistyö pk-yritys- ja teollisuuspolitiikan sekä T&I-politiikan suunnitteluun osallistuvien viranomaisten ja toimijoiden kanssa, Horisontti -toimijoiden mukaanotto RIS3-strategioiden ja kumppanuuksien kehittämiseen, kansainvälisten tutkimus- ja yritysverkostojen konsultointi (ei ainoastaan oman alueen ja valtion toimijoiden).
- Arvioimaan **teollisuuden ja julkisten hankkijoiden tarpeita** osana älykkään erikoistumisen strategiaa osallistaen asianmukaisia ministeriöitä.
- Keskittämään synergioiden valmistelutyö **RIS3-strategiatavoitteisiin taloudelliselle muutokselle ja kehittämiskohteille**, joihin jäsenmaat ja alueet voivat vaikuttaa. Esim. tutkimus- ja innovointivalmiuksien kehittämisen vahvistaminen ml. *innovaatioinfrastruktuurin* ja *laitteet* (esim. pilottilinjat, Living Labs), *osaamisen ja neuvontapalvelut* Horisontti-hakemusten valmisteluun, innovaatioiden kaupallistamisen tukipalvelut, kansainväliset kumppanuudet ja verkostot mahdollistamaan nopeampaa mukaanlähtöä kansainvälisiin Horisontti-hakemuksiin ja Euroopan alueiden välisen yhteistyön (INTERREG) hakemuksiin. Tähän voidaan sitoutua myös klusterien kautta: hallinnoivia tahoja kehotetaan liittymään **S3-alustalle** ja myös yritystoimijoita kannustetaan liittymään klustereihin (Homepage | European Cluster Collaboration Platform), jotta yhteistyön mahdollisuuksia voidaan tunnistaa tehokkaammin. On tärkeää myös ennakoida lähellä markkinoita tarvittavaa tukea RIS3-strategioissa, esim. TRL-tason 4-7 teolliseen kehittämiseen yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyönä, demonstraatioihin ja kokeiluihin. TRL8-9 toimintoja markkinoille saattamiseen ja tuotannon skaalaukseen voidaan tukea esim. innovaatioinfrastruktuureilla (esim. living labs), uusilla teollisilla arvoketjuilla ja sektorien välisillä klustereilla, innovatiivisten ratkaisujen julkisilla hankinnoilla ja kehittyneemmän tuotantokapasiteetin tukemisella.

Viranomaisia, jotka vastaavat kumppanuussopimusten ja rakenne- ja investointirahasto-ohjelmien valmistelusta, suositellaan:

- Avaamaan ohjelmadokumentit monikansallisille aktiviteeteille ja tarkastelemaan Euroopan alueellisen yhteistyön mahdollisuuksia.
- Visioimaan painopisteitä, toteutustapoja ja valintamenetelmiä, jotka mahdollistavat synergiat ja rahoituslähteiden yhdistämisen esim. avaamalla jatkuvan haun Horisontti-hakuvalmistelua tukevaan synergiseen toimintaan, tutustumaan tukikelpoisiin kustannuksiin ja avustusmuotoihin eri EU-rahoitusohjelmissa täydentävien tukityyppien suunnittelemiseksi, , mahdollistamaan monenlaisia innovaatiotoimia (esim. sosiaaliset innovaatiot ja palveluinnovaatiot) tavanmaisten tutkimustoimien sekä infrastruktuuri -ja opiskelijoiden liikkuvuustoimien lisäksi.
- Yhteensovittamaan mahdollisuuksien mukaan kustannusmallit ja hakukelpoisuuskriteerit mahdollistamaan synergiaa ja yhdenmukaisuutta.
- Yhteensovittamaan aluerahoituksen sisältö- ja valintakriteerit mahdollistamaan Horisontti-ohjelmassa korkeatasoisiksi arvioitujen projektien rahoitus alueellisina.
- Seuraamaan säännöllisesti Horisontti Eurooppa, Luova Eurooppa, Erasmus+, ja muiden keskitetysti hallinnoitujen rahoitusohjelmien työohjelmia aluetta tukevien ehdotuspyyntöjen ja aloitteiden tunnistamiseksi. Tässä voidaan hyödyntää myös ohjelmien kansallisia yhteyshenkilöitä, jotka lähettävät tiedot asianomaiselle hallintoviranomaiselle.
- Parantamaan yritysten innovaatiotukipalveluita luomalla yhteyksiä kansallisiin yhteyspisteisiin, Enterprise Europe Network -verkostoon ja klustereihin.
- Tarjoamalla tukipalveluja eli tietoa, koulutusta ja apua (hyödyntäen myös NCP:tä ja EEN-verkostoja mm. projektipartnerien etsimiseen) Horisontti-ohjelman hakemusvalmistelusta mahdollisille hakijoille.
- Suunnittelemalla ja toteuttamalla avustusjärjestelmiä, joilla laajennetaan Erasmus+ -ohjelmasta tuettuja onnistuneita aloitteita.

Viranomaisia, jotka vastaavat rakennerahasto-ohjelmien hallinnoinnista, auditoinnista ja raportoinnista, suositellaan:

- Huolehtimaan yhteensopivuudesta ja seurannasta Horisontti- ja muiden keskitettyjen ohjelmien hakujen ja rakennerahaston välillä (esim. tulokset ja alueelle sijoittuvat toteuttajat, jotta voidaan varmistaa projektien ja tulosten tuki ÄES:n toteutukselle)
- Järjestämään seurantaa synergioista esim, raportoinnin osana
- Analysoimaan komission ja kansallisten yhteyspisteiden tuottamaa tietoa Horisontti, Erasmus+ ja muista EU-ohjelmista ja kytkemään ne älykkään erikoistumisen strategioihin
- Tunnistamaan kv-yhteistyön innovaatioiden ajurina ja arvioimaan sitä positiivisena tekijänä projektien valinnassa. Rakennerahastohakemusten arvioinnissa olisi eduksi käyttää myös kansainvälisiä arvioijia, mikäli hakemukset ovat englanninkielisiä.
- Tarjoamaan komission suoraan hallinnoimien projektien toteuttajille tietoa ja materiaaleja alueellisista rahoitusmahdollisuuksista

- Tarkastelemaan säännöllisesti seurantaryhmissä synergiamahdollisuuksia, hyviä esimerkkejä ja RIS3-toimia kuten projekteja, jotka voivat toimia syötteenä tai hyödyntäjänä Horisontti-projekteille
- Arvioimaan tuovatko omat alueelliset tukimuodot lisäarvoa EU-tason instrumenteille (esim. pk-yrityksille suunnatut rahoitusinstrumentit)
- Varmistamaan rakennerahastojen sähköisten hallinnointiratkaisujen yhteentoimivuus Verkkojen Eurooppa -välineen digitaalisten palvelujen infrastruktuurien kanssa

3.2.2 Miten mahdollistetaan rahoitusten yhdistäminen samaan projektiin?

Horisontti-ohjelman ja rakennerahastojen rahoituspäätösten ajoituksen synkronointi on tärkeää, jotta eri rahoituksia voidaan yhdistää samaan projektiin. Täytäntöönpanoa koskevien sääntöjen ja valintamenetelmien tulee olla yhteensopivia toimintalinjoissa. Horisontti-projektien avustussopimukset allekirjoitetaan keskimäärin 6-8 kk hakemuksen jättämisestä, joten projektiin kytkeytyvän rakennerahastosta myönnettävän avustuksen päätös olisi tällöin mahdollista tehdä 3 kk sisällä myönteisestä Horisontti-rahoituspäätöksestä.

Myös hallinnollisessa työssä on tärkeää yhteensovittaa talouden hallinnointi, raportointi ja auditointi eri rahoituslähteissä. Horisontti -puiteohjelmasta ja rakennerahastoista saatavan rahoituksen käyttäminen samaan hankkeeseen edellyttää avustuksensaajien tasolla asianmukaisia kirjanpitokäytäntöjä, joilla voidaan erottaa ja kirjata asianmukaisesti eri kustannuserät toimen alusta alkaen. Hankkeen suunnitteluvaiheessa hallintoviranomaisten olisi muistutettava mahdollisia hakijoita yksilöimään erilaiset työpaketit (esim. testisarja) tai toimintatyypit (esim. koulutustoiminnan kustannukset) tai kustannustyypit (esim. henkilöstökustannukset) sekä maantieteellinen sijainti, jossa toimet toteutetaan, ja joita ne hyödyttävät. Näin ollen kustannukset voidaan kohdistaa eri vastaaviin EU:n rahoituslähteisiin alusta alkaen. Hakijoita olisi muistutettava siitä, että heidän on seurattava ja kirjattava kustannukset/menot vastaavasti. Eri työpaketit, toiminnot ja kululuokat on tarpeen eritellä ja niitä on seurattava ja ne on raportoitava asianmukaisesti.

Esimerkki teollisuustoimialan projektista, jossa yhdistetään Horisontti-rahoitusta ja rakennerahastorahoitusta:

1. **Määritä teollisen projektin aihe ja konsepti, avustuksensaajat, tarkat toimenpiteet ja budjetti (yksityinen/julkinen)**
2. **Selvitä toimintojen rahoituskelpoisuus: sijainti (esim. alue), rahoituksen kululuokka (esim. laitteistokulut) avustuksensaajien ja aikataulun kanssa sovittaen**
3. **Valmistele teollisen projektin rahoitussuunnitelma: ryhmittele toiminnot projekteihin (=kuluerät avustuksensaajittain), tunnista hyväksyttävät kulut ja rahoitusmahdollisuudet kullekin (rakennerahastot, Horisontti, kansallinen rahoitus jne.), ota yhteyttä rahoitusta hallinnoiviin tahoihin**
4. **Valmistele Horisontti-hakemus (projekti ja konsortio) -> itsenäinen monikansallinen projekti**

5. **Valmistele rakennerahaston rahoitushakemukset (projekti/t + avustuksensaaja/t) kullekin alueelle/maalle huomioiden älykkään erikoistumisen strategiat**
6. **Lähetä hakemukset huomioiden kokonaissuunnitelma teolliselle projektille**

Mikäli rakennerahaston ohjelmapyyntö sallii (huomioiden osallistujien sijainnin, kustannusmallin jne.), hyvän laatuarvostelun saaneiden, mutta rahoituksen vähäisyyden vuoksi ilman rahoitusta jääneiden Horisontti-hakemusten, hakijoiden voidaan suositella olevan yhteydessä rakennerahastojen hallintoviranomaisiin tiedustellakseen projektin mahdollista toteutusta alueellisena.

3.3 Horisontti-puiteohjelmaan ja muihin EU-rahoitusohjelmiin osallistuvien kansallisten ja alueellisten viranomaisten toimet

Koheesiopolitiikan, maaseudun ja merialueiden kehittämispolitiikkojen sekä EU:n tutkimus-, innovaatio- ja kilpailukykypolitiikkojen välisten synergioiden nostamiseksi korkealle nykyisten EU-strategioiden ja aloitteiden kehittämisessä, suositellaan seuraavia toimia:

- Eurooppalaiset innovaatiokumppanuudet, osaamis- ja innovointiyhteisöt, keskeisiä mahdollistavia teknologioita käsittelevä korkean tason työryhmä, SET-suunnitelman ohjausryhmä, Eurooppalainen tutkimus- ja innovointialuelautakunta, ESFRI:n johtokunta, yrityspoliittinen ryhmä, Euroopan digitaalistrategian yleiskokouksessa aktiiviset ryhmät ja aloitteet sekä muut elimet ja aloitteet, jotka edistävät EU:n tason toimintastrategioiden muotoilua ja seurantaa, huomioivat älykkään erikoistumisen painopisteet niiden toimintaan liittyvillä aloilla sekä tarkastelevat mahdollisuuksia synergioihin

Synergioiden ja täydentävyyden mahdollistamiseksi työohjelmien ja -suunnitelmien valmisteluun osallistuville viranomaisille suositellaan seuraavia toimia:

- Horisontti-ohjelman, Erasmus+ -ohjelman, Luova Eurooppa -ohjelman ja muiden vastaavien ohjelmien kansalliset yhteyspisteet (NCP:t) tekevät yhteistyötä kotimaansa alueellisten hallintoviranomaisten ja alueellisten tukirakenteiden kanssa ja jakavat tietoa aluerahoituksen mahdollisuuksista
- Lisätään mahdollisten avustuksensaajien ymmärrystä Horisontti-ohjelmaa ja rakennerahastoja yhdistävien projektien talousarviorakenteista
- Fasilitoidaan Horisontti- ja muiden ohjelmien tuottamaa teknologian siirtoa ja tulosten hyödynnettävyyttä yrityksille
- Helpotetaan start-up- ja pk-yritysten rahoitusmahdollisuuksia esim. Euroopan investointipankin (EIB) ja Euroopan investointirahaston kautta (EIF)
- Tutkitaan Joint undertakings -yhteisyritysten ja muiden eurooppalaisten TKI-kumppanuuksien toteuttajien ja rakennerahoitusohjelmien hallintoelimien synergioita vuoropuhelulla
- Järjestetään työpajoja, joissa rahoitusta hallinnoivat viranomaiset ja RIS3-kehityksestä vastaavat alueelliset tahot sekä Horisontti- ja muiden vastaavien ohjelmakomiteat ideoivat synergioita ja rahoitusmuotojen synkronointia, vaihtavat tietoa ja yhteisoppivat miten tehokkaasti tukea RIS3-prioriteettja.

EU:n innovointiin liittyvien ohjelmien täytäntöönpanoon osallistuvat viranomaisten tulisi varmistaa synergioita ja täydentävyyttä siten, että

- Kansalliset yhteyspisteet tiedottavat paikallisille viranomaisille rahoitetuista projekteista, niiden osallistujista ja tuloksista hyvissä ajoin
- Levitetään tietoa Horisontti-projektien tuloksista kansallisille ja paikallisille innovaatiotoiminnan sidosryhmille (klusteriorganisaatiot ja muut pk-yritysten yhteisöt, yritysverkostot, tiede- ja teknologiapuistot, Enterprise Europe Network keskukset jne.)

4. Komission tuki synergioiden edistämiseksi

Komission tuki kansallisten ja alueellisten viranomaisten synergiatoimille sisältää:

Komission suoraan hallinnoimien EU-rahoitusinstrumenttien synergiaystävällinen täytäntöönpano:

- Käytetään kaikkia uusia synergiamahdollisuuksia koskevia sääntelymahdollisuuksia, kannustetaan puiteohjelman aiempien projektien tulosten hyödyntämistä rakennerahastoprojekteissa (kumulatiivinen rahoitus), komission tukipalveluiden ja NCP:n tarjoama tuki, viittaukset synergiamahdollisuuksiin työohjelmissa, tiedotusseminaarit sidosryhmille.

Koulutus:

- Rakennerahasto-ohjelmien auditoijille tarjotaan koulutusta Horisontti- ja muiden EU-ohjelmien toiminnasta ja terminologiasta sekä synergiamahdollisuuksista ml. innovaatiotukimuodot

Arviointi:

- Horisontti-työohjelmissa mainitaan mahdolliset synergiat täydentävään rahoitukseen hakukohtaisesti. Tämä varmistaa käytännön tason hyötyjä ja ratkaisuja. Horisontti-hakemusten arvioinnissa on tärkeää uusien tuotteiden tai palveluiden tuominen markkinoille tai sosiaalisten haasteiden ratkaiseminen.
- Asiantuntija-arvioijien koulutuksessa tuodaan esille synergiakonsepti, hakukohtaiset keskeisimmät tunnistetut synergiat ja kumulatiivisen rahoituksen mahdollisuudet.

Datan kerääminen, tiedon ja ohjeistuksen tarjoaminen, tietoisuuden lisääminen:

- Potentiaalisille Horisontti-, Erasmus+, Luova Eurooppa- ja muiden EU-ohjelmien hakijoille tarjotaan tietoa yhdistetystä, kumulatiivisesta tai peräkkäisestä rahoituksen mahdollisuudesta sekä alueellisista rahoituksista hakuportaalissa
- Päivitetään hakuoppaita säännällisesti (esim. Practical guide to EU funding opportunities for research and innovation), jotta hakijoiden on helpompi tunnistaa sopivin EU-rahoitusohjelma
- Komission hallinnoimien projektien toteuttajille tarjotaan tietoa rakennerahastorahoituksen mahdollisuuksista alueilla.

- Luodaan tietojärjestelmä, jonka avulla voidaan seurata Horisontti-hankkeiden toteuttajien sijoittumisalueita ja tarjota näistä tiedot NCP:lle suorien yhteydenottojen mahdollistamiseksi, luokitella Horisontti-hakutulokset tutkimusala/teknologia/sektorikohtaisesti mahdollistaen kytkennät RIS3-kärkiin.

Synergioiden analysointi ja tiedon levittäminen:

- Horisontti-projektimuotojen ja kustannusmallien kuvaukset ja mahdollisten synergioiden luonnostelu ja skenaarioiden valmistelu kansallisten ja alueellisten viranomaisten käyttöön
- Onnistuneiden synergiaa EU-rahoitusten välillä mahdollistaneiden politiikkayhdistelmien ja lähestymistapojen analyysi ja levittäminen, esim. pilottiprojekti: ”Cohesion policy and the synergies with the research and development funds: the stairway to excellence”.
- Suoraan hallinnoidut rahoitusinstrumentit fasilitoivat testaamista ja kokeiluja hyvistä käytännöistä ja uusia tapoja tutkimus- ja innovaatiotoiminnan sekä kilpailukyvyn tukemiselle ja kapaisteetin rakentamiselle kansallisella ja alueellisella tasolla. Tähän tulisi kuulua etenkin isoja demonstraatioita, innovatiivisia ratkaisuja julkisiin hankintoihin, sosiaalisia innovaatioita, innovaatioita julkisella sektorilla, osaamisalliansseja (Erasmus +), e-hallinnoinnin yhteensopivuuden kehittämistä. Tämänkaltaisille hyville esimerkeille, menetelmille ja työkaluille tulisi olla kanava viedä ne aluerahoituksen ja RIS3-strategioiden politiikkayhdistelmiin.
- Perustetaan seurantajärjestelmä rakennerahastojen investointien ja Horisontti-, Erasmus+-, Luova Eurooppa- ja muiden EU-ohjelmien synergioiden tunnistamiseen ja seurantaan. Tietoa voidaan kerätä raportoinnin osana. Komission tukipalvelut voivat edistää tätä keräämällä dataa.
- Tunnistamalla ja levittämällä tietoa rakennerahastorahoituksen luoman synergian hyvistä esimerkeistä Euroopan komission palkintoja ja tunnustuksia jaettaessa (esim. European Entrepreneurship Awards, EU prize for woman innovators jne.) ja toisinpäin RegioStars Awards-palkinnon kanssa yhdessä. Myös selvityksiä eri tutkimusalojen osalta havaituista synergioista voidaan toteuttaa (kuten esim. liikennesektorilla toteutettu koheesiopolitiikan synergiaselvitys).

Dialogin ja yhteistyön tukeminen rakenne- ja investointirahastojen sekä suoraan hallinnoitujen EU-rahoitusinstrumenttien sidosryhmien välillä:

- Kansalliset yhteyshenkilöt (NCP:t), Enterprise Europe -verkosto, ohjelmakomiteoiden jäsenet ym. voivat mahdollistaa paremman ja systemaattisemman tiedonkulun ja vahvistaa NCP:n ja alueellisten hallinnoivien viranomaisten sekä muiden tukirakenteiden (esim. alueelliset kehitystoimijat, klusterit ym.) yhteistyötä
- Horisontti- ja muiden ohjelmien avustuksensaajia pyydetään tiedottamaan projekteistaan alueellisille viranomaisille ja he voivat neuvotella aluerahoituksen mahdollisuuksista
- Poliittiset päätöksentekijöiden ja innovaatiotoimijoiden tunnistamien RIS3-strategioiden vahvuudet ja potentiaali huomioidaan EIP (European Innovation Partnership)-, KIC (Knowledge and Innovation Community)- ja SET (European Strategic Energy Technology Plan)-

suunnitelmissa, jotta voidaan edistää ja hyödyntää täysimääräisemmin eurooppalaista innovaatiopotentiaalia yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamisessa
- Linkitetään Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston innovaatioinvestoinnit ’Agricultural productivity and sustainability’ EIP:hen

Integroidaan uusia elementtejä Horisontti-projektien elinkaareen:

- Kartoitetaan RIS3-erikoistumisalueita, jotta tiedetään millä alueilla kutakin teemaa edistetään. Tätä tietoa voi hyödyntää myös Horisontti-työohjelmien valmistelussa ja eurooppalaisten innovaatiokumppanuuksien suunnitelmissa.
- Sisällytetään lisäviitteitä mahdollisista synergioista Horisontti-työohjelmiin.

Erityisen tuen tarjoaminen älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämiselle, kumppanuussopimusten ja rakennerahasto-ohjelmien valmisteluun ja toteuttamiseen:

- Komissio tarjoaa alueellisille ja kansallisille hallinnoille asiantuntijatukea älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämiseen
- S3Platform on avoin alueellisille ja kansallisille hallinnoijille EU-jäsenmaissa ja naapurimaissa. Sen palveluja ovat tiedon, menetelmien, osaamisen ja neuvojen tarjoaminen kansallisille ja alueellisille poliittisille päätöksentekijöille, mikä edistää yhteisoppimista, kansainvälistä yhteistyötä ja akateemista keskustelua älykkäästä erikoistumisesta. Kehittyviä aloja ja synergioita tuetaan strategisesti. Alustaa täydentää sektorikohtaisten ja sektorien välisten klusterien kartoitus (European Cluster Observatory).
- Voidaan tarjota pyydettäessä EU-tietokantaan ilmoittautuneiden riippumattomien asiantuntija-arvioijien yhteystietoja käytettäväksi soveltuvien alueellisten ja kansallisten hakemusten arviointiin, seurantaan, ohjelmien arviointiin ja politiikkatyökalujen kehittämiseen.
- Tiedonvaihtoon, hyvien esimerkkien jakamiseen ja käytännön kysymysten ratkaisemiseen synergiaa hyödyntävissä projekteissa voidaan perustaa verkosto tai työkalu.
- RIS3-strategoiden seurantaan ja toteuttamiseen tarjotaan tukea S3Platformin kautta.
- Voidaan käyttää synkronoituja Horisontti-hakuja, jotta voidaan parantaa alueellisia ja kansallisia arviointijärjestelmiä saman tutkimusalueen sisällä ja samalla deadlinella. Rahoituspäätöksen tekee kuitenkin kukin kansallinen tai alueellinen rahoittaja.
- Rakennerahaston kautta rahoitettujen projektien toteutumisen etenemistä analysoidaan, jotta tieto näissä kehitetystä tutkimuskapasiteetista on saatavilla Horisontti-ohjelman valmistelussa.
- Päivitetään ja täydennetään temaattisia oppaita hallinnoiville tahoille ohjaamaan toimintatapaa projektityyppien valintaan ja tukeen.
- Lisätään komission tarjoamaa palvelutukea politiikkayhdistelmien parantamiseen innovaatiotoiminnan ja kilpailukyvyn tukemiseksi, etenkin S3Platformin kautta, yhteisoppimiseen, selvityksiin ja analyyseihin. Parannetaan asiantuntijoiden käytettävyyttä.
- Julkaistaan kansainvälistä ja EU:n laajuista vertailudataa ja siitä tehtyjä analyysejä ja niitä päivitetään säännöllisesti.

Liitteet

Oppaan liite 1 sisältää yleiskatsauksen keskitetysti hallinnoitujen EU-rahoitusohjelmien sekä rakenne- ja investointirahastojen välisiin eroavaisuuksiin ja mahdollisuuksiin. Alla on tästä osiosta poimittuna Horisontti-puiteohjelmaa sekä Erasmus+ -ohjelmaa koskevat vertailevat taulukot.

Taulukko 1. Horisontti-puiteohjelman ja rakenne- ja investointirahastojen eroavaisuuksia ja mahdollisuuksia

Horisontti-puiteohjelma	Rakenne- ja investointirahastot
Eroavaisuuksia:	
Ei-alueellinen, useamman maan välinen yhteistyö, joka perustuu huippuosaamiseen ja vaikuttavuuteen, ei huomioi maantieteellisiä erityispiirteitä rahoituksen myöntämisessä	Paikkaperusteinen lähestymistapa, joka tukee taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta; yhteisrahoitusosuudet vaihtelevat alueen ja ohjelman mukaan
Yksittäiset T&I-projektit, joilla katetaan koko innovaatioketju huomioiden EU-tason strategiat; Yhteisrahoitteisia toimia erityisissä kumppanuuksissa	Keskittyy pääosin T&I-valmiuksien ja T&I-ekosysteemien kehittämiseen tavoitteena alueellinen kasvu ja taloudellinen kehitys kohti lisäarvoa ja tietointensiivistä toimintaa. Lisääntynyt tuki yritysten ja tutkimustoimijoiden yhteistyölle sekä lähellä markkinoita olevaan kehitystyöhön.
Suoraan hallinnoitu (Euroopan komissio ja toimeenpanovirasto) ja rahoitus myönnetty suoraan avustuksensaajille; yhteisrahoituksessa (Programme Co-Funding) erityinen täytäntöönpanorakenne (välillinen hallinnointi)	Jaettu hallinnointi kansallisten ja alueellisten julkisten välittäjien (hallintoviranomaiset, täytäntöönpanovirastot, välittävät elimet) kanssa, jotka määrittelevät täytäntöönpanoehdot ja myöntävät rahoituksen avustuksensaajille
Kilpaillut rahoitushaut monikansallisille konsortioille ilman maantieteellistä ennakkojakoa (myös EU:n puoliset osallistujat mahdollisia),	Politiikkaan liittyvä priorisointi, joka perustuu koheesionäkökohtiin ja RIS3-prioriteetteihin yksittäisille yrityksille ja konsortioille toimenpideohjelman kattamalla alueella EU:ssa. Yhä enemmän kilpailtuihin hakuihin ja valintakriteereihin perustuvia tukijärjestelmiä (jäsenvaltiokohtainen).
Mahdollisuudet:	
Horisontti-ohjelma keskittyy globaaleihin haasteisiin ja Euroopan teollisuuden kilpailukykyyn, tutkimuksen ja innovoinnin kilpailukykyvaikutusten maksimointiin sekä huippuosaamisen lisäämiseen ja levittämiseen.	Innovaatioekosysteemien edistämisen lisäksi koheesiopolitiikalla lisätään osittain alueiden ja jäsenvaltioiden valmiuksia osallistua puiteohjelmaan ja rahoitetaan osittain T&K&I-toimia jäsenvaltioissa/alueella, joka voi perustua Horisontti-puiteohjelman hankkeisiin. ERI-rahastojen ohjelmissa voidaan ottaa huomioon Horisontti-puiteohjelmassa testatut hyvät käytännöt ja hankemuodot, kuten innovatiivisten ratkaisujen julkiset hankinnat, esikaupalliset julkiset hankinnat, hankkeiden vaiheistus (kuten pk-yritysvälineessä), "konseptin toimivuuden todistaminen" -tyyppiset toimet. Puiteohjelmalla voidaan tukea politiikan kehittämistä kansallisella ja alueellisella tasolla.
Samankaltaiset kustannusmallivaihtoehdot, jotka voivat helpottaa varojen yhdistämistä: kertakorvaukset, kiinteät hinnat, yksikkökustannukset jne.	

Taulukko 2. Erasmus+ -ohjelman ja rakenne- ja investointirahastojen eroavaisuuksia ja mahdollisuuksia

Erasmus+	Rakenne- ja investointirahastot
Eroavaisuuksia:	
Pääasiassa välillisesti hallinnoitu, avustukset myönnetään suoraan avustuksensaajille kansallisten toimistojen kautta. Osaamisyhteenliittymät (KA2), alakohtaiset osaamisallianssit (KA2), poliittiset kokeilut ja tulevaisuuteen suuntautuvat projektit (KA3) hallinnoidaan toimeenpanoviraston (EACEA) kautta	Jäsenmaiden hallintoviranomaisten hallinnoimia jaetun hallinnoinnin puitteissa
Tukee pääasiassa kansainvälisiä liikkuvuustoimia (KA1) ja maiden välisiä yhteistyöhankkeita (KA2, KA3)	Taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tukeva paikkalähtöinen lähestymistapa
Keskittyy liikkuvuustoimiin (KA1), monenväliseen yhteistyöhön (KA2) ja politiikan tukihankkeisiin (KA3), joilla parannetaan koulutusta ja osaamista, nykyaikaistetaan koulutusjärjestelmiä ja edistetään monialaista yhteistyötä. Kilpaillut haut, joissa osassa voi olla mukana EU:n ulkopuolisia maita.	Keskittyy koulutusjärjestelmien parantamiseen mm. avustuksilla, T&I-valmiuksien kohentamiseen tavoitteena alueellinen kasvu ja taloudellinen kehitys kohti lisäarvoa ja tietointensiivistä toimintaa.
Mahdollisuudet:	
Keskitytään osaamistason parantamiseen (valtioiden välisen) liikkuvuuden (KA1) avulla. Koulutus- ja nuorisoalan yhteistyö tietämyksen ja kokemusten vaihdon, työllistettävyyden ja innovoinnin edistämiseksi kumppanuuksien avulla, ml. oppilaitokset, hallinnot, julkiset elimet, yritysten nuorisojärjestöt jne. (KA2). Tuetaan poliittisia uudistuksia tietämyksen kehittämisen, avoimuus- ja tunnistamisvälineiden, kokeilujen ja sidosryhmäorganisaatioiden tukemisen (KA3) avulla.	Keskitytään osaamistason parantamiseen ja yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen työmarkkinoille soveltuvuuden lisäämiseen. Valtavirtaistaminen ja Erasmus+ -ohjelmasta rahoitettujen onnistuneiden kokeilujen ja innovatiivisten käytäntöjen laajentaminen.

Oppaan liite 2 tarjoaa opastusta synergiaetujen luomiseksi valittujen projektimuotojen välillä tutkimuksen, innovaation ja kilpailukyvyn edistämiseksi suoraan hallinnoitujen Unionin instrumenttien ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tuen avulla. Alla on poimittuna tiivistetysti kuvausta mahdollisista synergioista eri ohjelmissa.

Horisontti-projektit voivat edistää RIS3 strategioiden kv-ulottuvuuksia, tuoda uusia näkökulmia ja tapoja parantaa T&I projektien laatua ja T&I-toimijoiden kv-verkostoitumista. Niiden tuloksia voidaan hyödyntää markkinoille tuomisen helpottamiseen, jos ne ovat linjassa RIS3-strategian kanssa. Kuluja, joita ei voida rahoittaa Horisontti-ohjelmasta ja jotka tukevat RIS3-strategiaa, voidaan harkita rahoitettavan rakenne- ja investointirahastoista. Hyvin Horisontti-hauissa menestyneitä hakemuksia voitaisiin rahoittaa rakennerahastoista, mikäli ne soveltuvat muokattavaksi näiden ehtoihin. Tämän mahdollistamiseksi viranomaisten on tärkeää tehdä yhteistyötä Horisontti-ohjelman kansallisten yhteyspisteiden kanssa ja perehtyä Horisontti-ohjelmaan.

Horisontti-ohjelman Marie Sklodowska-Curie toimilla ja **Erasmus+ -ohjelmalla** voidaan tukea tutkijoiden, opiskelijoiden ja harjoittelijoiden liikkuvuutta, jotta voidaan parantaa alueen osaamistasoa ja estää aivovuotoa, kokeilla uudenlaisia yhteistyötapoja koulutus- ja tutkimustoimijoiden sekä yritysten välillä uuden osaamisen kehittämiseksi ja tukea koulutus- ja tutkimustoiminnan henkilöstön kansainvälistymistä.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoituksella voitaisiin tukea kansainvälisten tutkijoiden ja opiskelijoiden vierailuja ja EAKR ja ESR-toimilla voitaisiin lisätä alueiden houkuttelevuutta lahjakkaille tutkijoille, myös esim. koulutus- ja yrittäjyystaitojen kehittämisen kautta.

Yhteisrahoitetuilla kumppanuuksilla ja verkostoilla voidaan lisätä yhteistyötä jäsenmaiden välillä ja yhdessä yritystoimijoiden kanssa lisätä EU:n kilpailukykyä. Nämä tuovat mahdollisuuksia ÄES-kärkien kehittymiselle.

KIC-yhteisöt eli osaamis- ja innovaatioyhteisöt, joita hallinnoidaan Euroopan Innovaatio- ja teknologiainstituutin toimesta voivat olla kiinnostavia älykkään erikoistumisen strategioiden tukemiselle etenkin niiden tutkimus-, koulutus- ja yritystoimintaa yhdistävän toimintatavan vuoksi.

Pk-yrityksille suunnatut Horisontti-haut ja ERC ”proof of concept” -rahoitus voivat olla kiinnostavia, koska ne ovat edistyneitä malleja innovaatioiden tukemiseen ja ne sallivat yksittäiselle toimijalle suunnatun rahoituksen. Hauissa hyvän laatuarvostelun saaneet hakemukset, jotka eivät saaneet rahoitusta, voivat soveltua rakenne- ja innovaatiorahoituksella rahoitettavaksi.

Enterprise Europe Network (EEN) on kiinnostava rakenne- ja investointirahastojen näkökulmasta, koska sen toiminta kattaa koko Euroopan laajuiset EEN-keskukset ja se tarjoaa pk-yrityksille suoran yhteyden kansainvälisiin talous- ja innovaatioyhteistyökumppaneihin. Sen tarjoama laadukas neuvontapalvelu voi myös tarjota monistettavaa tietoa alueille ja tukea kansainvälistymiseen.

Luova Eurooppa -ohjelma voi tarjota kiinnostavia synergiamahdollisuuksia, koska pelkkä teknologiaratkaisu ei useinkaan riitä innovaation kaupallistamiseen. Yrittäjyystaitojen lisäksi luova ajattelu on keskeistä innovaatioprosessissa. Esimerkiksi palvelumuotoilu ja uudet tiedonvälityskanavat voivat tarjota kaivattua lisää innovaatioille. Luova Eurooppa rahoittaa projekteja, joissa voidaan pureutua näihin tekijöihin maiden ja alueiden välisenä yhteistyönä ja lisätä entistä vaikuttavampaa kilpailukykyä, innovaatioita ja kasvua.

Connecting Europe Facility tarjoaa digitaalisia palvelualustoja, jotka voivat olla synergisiä rakenne- ja investointirahastorahoituksella luotujen ICT-ratkaisujen ja myös hallinnon kehittämisen näkökulmasta. Digitaalisten ratkaisujen yhteensopivuus CEF-alustojen kanssa on tärkeää jäsenmaiden välisesti ja EU:n laajuisesti.

Tekstin lähde:

European Commission, Directorate-General for Regional and Urban Policy, *Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation*

and competitiveness-related Union programmes : guidance for policy-makers and implementing bodies, Publications Office, 2014, **https://data.europa.eu/doi/10.2776/84939**

Päivitettyä tietoa dokumentin aiheista löytyy myös seuraavista lähteistä:

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, *EU funds working together for jobs & growth : examples of synergies between the framework programmes for research and innovation (Horizon 2020) and the European Structural and Investment Funds (ESIF)*, Publications Office, 2016, **https://data.europa.eu/doi/10.2777/678944**

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, Remotti, L., Sanchez Gonzalez, B., Misojcic, M., et al., *Synergies between Framework Programmes for Research and Innovation and European Structural and Investment Funds : contributing to the interim evaluation of Horizon 2020 : final report*, Publications Office, 2018, **https://data.europa.eu/doi/10.2777/403680**

Päivitettyä tietoa synergioista Horisontti Eurooppa -ohjelman osalta:

Horisontti Eurooppa -työohjelmat kannustavat entistä vahvemmin hakemaan synergioita:

”Horisontti Eurooppa on tutkimuksen ja innovoinnin tukiohjelmana osa eurooppalaisten ja kansallisten rahoitusohjelmien järjestelmää, jolla on yhteisiä poliittisia tavoitteita. Ohjelman avulla kiinnitetään erityistä huomiota korkeakoulujen, tieteellisten yhteisöjen ja teollisuuden, ml. pienten ja keskisuurten yritysten, sekä kansalaisten ja niiden edustajien, välisen yhteistyön varmistamiseen, jotta voidaan kuroa umpeen alueiden, sukupolvien ja alueellisten kulttuurien välisiä eroja ja erityisesti huolehtia nuorten tarpeista Euroopan tulevaisuuden muovaamisessa.

Ohjelman haut voivat olla synergisiä muiden ohjelmien kanssa, mikä tarkoittaa, että rahoitetuilla projekteilla voi olla mahdollisuus saada rahoitusta myös muista EU:n ohjelmista, ml. soveltuvat yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin rahastot. Hakijoiden tulee harkita ja pyrkiä aktiivisesti etsimään synergioita muiden tutkimuksen ja innovoinnin kannalta merkityksellisten EU-tason, kansallisten tai alueellisten ohjelmien kuten Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahaston (ESR+), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston, Life-ohjelman, innovaatiorahaston, InvestEU-välineen kanssa sekä yksityisistä rahastoista tai rahoitusvälineistä.

EAKR keskittyy mm. alueellisten ja paikallisten tutkimus- ja innovointiekosysteemien kehittämiseen ja vahvistamiseen sekä älykkääseen taloudelliseen muutokseen alueellisten/kansallisten älykkään erikoistumisen strategioiden mukaisesti. Sillä voidaan tukea investointeja tutkimusinfrastruktuuriin, soveltavan tutkimuksen ja innovoinnin toimia, mukaan lukien teollinen tutkimus, kokeellinen kehittäminen ja toteutettavuustutkimukset, tutkimus- ja innovointivalmiuksien kehittämistä ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönottoa sekä puiteohjelmassa kehitettyjen innovatiivisten

ratkaisujen käyttöönottoa. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen tavoitteena on rahoittaa hankkeita, joilla vastataan suoraan koronaviruskriisin taloudellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin ja tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää. Hankeideoiden osalta, jotka edistävät suoraan näitä tavoitteita ja joihin keskitytään voimakkaasti yhdessä jäsenvaltiossa, on suositeltavaa tarkistaa elpymis- ja palautumistukivälineen saatavuus nopean ja kohdennetun tuen saamiseksi.

Monitoimijanäkökulman ja vaikuttavuuden tehostamiseksi Horisontti-hakemusten odotetaan myös pyrkivän synergioihin muiden EU:n tasolla rahoitettujen soveltuvien aloitteiden kanssa, kuten Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin (EIT) osaamis- ja innovaatioyhteisöjen (KIC) kanssa. EIT KIC:n luomat ja ylläpitämät innovaatioekosysteemit voivat erityisesti edistää yhteisöjen tai alustojen rakentamista koordinointi- ja tukitoimia varten, jakaa tietoa tai levittää ja edistää hankkeen tulosten hyödyntämistä. Myös yhteistyö muiden innovaatioyhteisöjen kanssa, jotka voivat tukea projektien toteuttamista ja vaikuttavuutta, on kannustettavaa. Yhteistyön tulee perustua asianmukaisiin teollis- ja tekijänoikeuksien hallintastrategioihin.”

Myös Euroopan Parlamentin asetus Horisontti Euroopasta, artikla 7 kohta 7 linjaa, että ”Ohjelma pannaan täytäntöön synergiassa unionin muiden ohjelmien kanssa, ja samalla pyritään yksinkertaistamaan hallintoa mahdollisimman pitkälle. Ei-tyhjentävä luettelo synergioista unionin muiden ohjelmien kanssa sisältyy liitteeseen IV.

Liite IV:

LIITE IV SYNERGIAT UNIONIN MUIDEN OHJELMIEN KANSSA

Synergiat unionin muiden ohjelmien kanssa perustuvat ohjelman rakenteen ja tavoitteiden väliseen täydentävyyteen ja siihen, että rahoitussäännöt ja -prosessit ovat täytäntöönpanotasolla yhteensopivia.

Ohjelman rahoitusta saa käyttää ainoastaan tutkimus- ja innovointitoimenpiteiden rahoittamiseen. Strategisessa suunnittelussa on varmistettava unionin eri ohjelmien prioriteettien yhdenmukaisuus sekä johdonmukaiset rahoitusvaihtoehdot tutkimus- ja innovaatiosyklin eri vaiheissa. Muun muassa missiot ja eurooppalaiset kumppanuudet hyötyvät synergioista unionin muiden ohjelmien ja politiikkojen kanssa.

Ohjelmassa kehitettyjen tutkimustulosten ja innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa on helpotettava unionin muiden ohjelmien tuella, erityisesti levittämistä ja hyödyntämistä koskevilla strategioilla, tietämyksen siirrolla, täydentävillä ja kumulatiivisilla rahoituslähteillä sekä poliittisilla liitännäistoimenpiteillä. Tutkimus- ja innovointitoimenpiteiden rahoittamiseen on sovellettava yhdenmukaistettuja sääntöjä, jotka on suunniteltu varmistamaan lisäarvo unionin tasolla, välttämään päällekkäisyyksiä unionin eri ohjelmien kanssa, saavuttamaan mahdollisimman suuri tehokkuus sekä yksinkertaistamaan hallintoa mahdollisimman paljon.

Seuraavissa kohdissa esitetään yksityiskohtaisemmin, miten synergioita sovelletaan ohjelman ja unionin eri ohjelmien välillä:

1. Synergioilla yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) piiriin kuuluvien **Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto)** kanssa on varmistettava, että

a) unionin maataloussektorin ja maaseutualueiden tutkimus- ja innovointitarpeet yksilöidään esimerkiksi eurooppalaisessa innovaatiokumppanuudessa ”Maatalouden tuottavuus ja kestävyys” ja otetaan huomioon sekä ohjelman strategisessa suunnittelussa että työohjelmissa;

b) YMP:ssä hyödynnetään mahdollisimman hyvin tutkimuksen ja innovoinnin tuloksia ja edistetään innovatiivisten ratkaisujen käyttöä, toteutusta ja käyttöönottoa, mukaan lukien tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmista rahoitettavista hankkeista sekä eurooppalaisesta innovaatiokumppanuudesta ”Maatalouden tuottavuus ja kestävyys” ja asiaankuuluvista EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöistä lähtöisin olevat innovatiiviset ratkaisut;

c) maaseuturahastosta tuetaan ohjelman tuloksena olevan tietämyksen ja ratkaisujen käyttöönottoa ja leviämistä, mikä johtaa dynaamisempaan maatalousalaan ja uusiin mahdollisuuksiin maaseutualueiden kehittämiselle.

2. Synergioilla **Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR)** kanssa on varmistettava, että

a) ohjelma ja EMKVR liittyvät läheisesti toisiinsa, koska EU:n merialan ja yhdennetyn meripolitiikan tutkimus- ja innovointitarpeet otetaan huomioon ohjelman strategisessa suunnittelussa;

EMKVR tukee uusien teknologioiden ja innovatiivisten tuotteiden, prosessien ja palvelujen käyttöönottoa, erityisesti sellaisten, joita ohjelman tuloksena syntyy merialalla ja yhdennetyn meripolitiikan alalla; EMKVR edistää myös tietojen keruuta, käsittelyä ja seurantaa kentällä sekä levittää asiaankuuluvia ohjelmasta tuettavia toimia, mikä puolestaan edistää yhteisen kalastuspolitiikan, EU:n yhdennetyn meripolitiikan sekä kansainvälisen valtamerten hallinnoinnin ja kansainvälisten sitoumusten täytäntöönpanoa.

3. Synergioilla **Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR)** kanssa on varmistettava, että

a) eurooppalaisen tutkimusalueen vahvistamiseksi ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi EAKR:n ja ohjelman vaihtoehtoista ja kumulatiivista rahoitusta koskevilla järjestelyillä tuetaan toimenpiteitä, jotka muodostavat sillan erityisesti älykästä erikoistumista koskevien strategioiden ja tutkimuksen ja innovoinnin huippuosaamisen välillä, mukaan lukien alueiden tai valtioiden väliset yhteiset ohjelmat ja yleiseurooppalaiset tutkimusinfrastruktuurit;

b) EAKR keskittyy muun muassa kehittämään ja vahvistamaan alueellisia ja paikallisia tutkimus- ja innovaatioekosysteemejä, verkostoja ja teollista muutosta, mihin sisältyy tuki tutkimus- ja innovointivalmiuksien kehittämiselle, tulosten käyttöönotolle ja tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmista lähtöisin olevien uusien teknologioiden ja innovatiivisten ja ilmastoystävällisten ratkaisujen käyttöönotolle EAKR:n kautta. L 170/60 FI Euroopan unionin virallinen lehti 12.5.2021

4. Synergioilla **Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+)** kanssa on varmistettava, että

a) ESR+ voi kansallisten tai alueellisten ohjelmien kautta valtavirtaistaa ja kehittää edelleen ohjelmasta tuettavia innovatiivisia koulutusohjelmia, jotta ihmisille voidaan tarjota työmarkkinoiden muuttuvia tarpeita vastaavia taitoja ja osaamista;

b) ESR+ -rahastosta saatavaa vaihtoehtoista ja yhdistettyä rahoitusta koskevilla järjestelyillä voidaan tukea ohjelman toimenpiteitä, joilla edistetään inhimillisen pääoman kehittämistä tutkimuksen ja innovoinnin alalla tavoitteena vahvistaa eurooppalaista tutkimusaluetta;

c) ESR+ -rahaston avulla valtavirtaistetaan innovatiivisia teknologioita ja uusia liiketoimintamalleja ja ratkaisuja, erityisesti niitä, jotka saadaan ohjelman tuloksena, jotta voidaan edistää innovatiivisia, tehokkaita ja kestäviä terveydenhuoltojärjestelmiä ja helpottaa Euroopan kansalaisten mahdollisuuksia saada parempaa ja turvallisempaa terveydenhuoltoa.

5. Synergioilla **EU:n terveysalan toimintaohjelman EU4Health** kanssa on varmistettava, että

a) unionin terveysalan tutkimus- ja innovointitarpeet määritetään ja vahvistetaan ohjelman strategisessa suunnittelussa;

b) EU4Health-ohjelmalla varmistetaan osaltaan tutkimustulosten ja etenkin ohjelman puitteissa saavutettujen tutkimustulosten käyttö parhaalla mahdollisella tavalla.

6. Synergioilla **Verkkojen Eurooppa -välineen** kanssa on varmistettava, että

a) tutkimus- ja innovointitarpeet liikenteen alalla, energia-alalla ja digitaalialalla unionissa määritetään ja vahvistetaan ohjelman strategisessa suunnittelussa;

b) Verkkojen Eurooppa -välineestä tuetaan innovatiivisten ja uusien teknologioiden ja ratkaisujen, erityisesti niiden, jotka ovat lähtöisin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmista, laajamittaista käyttöönottoa ja hyödyntämistä liikenteen, energian ja digitaalisten fyysisten infrastruktuurien aloilla;

c) ohjelman ja Verkkojen Eurooppa -välineen hankkeiden välistä tiedonvaihtoa helpotetaan esimerkiksi nostamalla ohjelmassa esiin teknologioita, jotka ovat pitkälti markkinavalmiita ja joiden käyttöönottoa voitaisiin viedä eteenpäin Verkkojen Eurooppa -välineen kautta.

7. Synergioilla **Digitaalinen Eurooppa -ohjelman** kanssa on varmistettava, että

a) vaikka useat ohjelman ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelman temaattisista aloista ovat samoja, tuettavat toimintatyypit, niiden odotetut tulokset ja niiden toimintalogiikka ovat keskenään erilaisia ja toisiaan täydentäviä;

b) ohjelman digitaalisiin näkökohtiin liittyvät tutkimus- ja innovointitarpeet määritetään ja vahvistetaan sen strategisessa suunnittelussa; tähän sisältyvät esimerkiksi suurteholaskentaan, tekoälyyn, kyberturvallisuuteen, hajautetun tilikirjan teknologioihin ja kvanttiteknologioihin liittyvä tutkimus ja innovointi, jossa digitaaliteknologiat yhdistyvät muihin mahdollistaviin teknologioihin ja ei-teknologisiin innovaatioihin; tuki läpimurtoinnovvaatioita (joista monissa yhdistetään digitaalisia ja fyysisiä teknologioita) käyttöönottavien yritysten laajentamiselle; ja tuki digitaalisille tutkimusinfrastruktuureille;

c) Digitaalinen Eurooppa -ohjelma keskittyy laajamittaisten digitaalisten valmiuksien ja infrastruktuurin rakentamiseen esimerkiksi suurteholaskentaa, tekoälyä, kyberturvallisuutta, hajautetun tilikirjan teknologioita, kvanttiteknologioita ja pitkälle kehittynyttä digitaalista osaamista varten, niin että tavoitteena on jo käytössä olevien tai testattujen kriittisten innovatiivisten digitaalisten ratkaisujen laaja hyödyntäminen kaikkialla unionissa unionin toimintakehyksessä yleistä etua koskevilla aloilla (kuten terveydenhuollossa, julkishallinnossa, oikeuslaitoksessa ja koulutuksessa) tai markkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseksi (kuten yritysten, erityisesti pk-yritysten, digitalisaatiossa); Digitaalinen Eurooppa -ohjelma toteutetaan pääasiassa koordinoiduilla ja strategisilla investoinneilla jäsenvaltioiden kanssa, etenkin yhteisten julkisten hankintojen kautta, kohdistamalla ne digitaalisiin valmiuksiin, joita on määrä käyttää yhteisesti kaikkialla unionissa, ja unionin laajuisiin toimiin, joilla tuetaan yhteentoimivuutta ja standardointia osana digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämistä;

d) Digitaalinen Eurooppa -ohjelman valmiudet ja infrastruktuurit ovat tutkimus- ja innovointiyhteisön käytettävissä, myös ohjelmasta tuettaviin toimenpiteisiin, mukaan lukien testaus, kokeilu ja demonstrointi kaikilla sektoreilla ja tieteenaloilla;

e) ohjelmassa kehitettäviä uusia digitaalisia teknologioita otetaan asteittain käyttöön Digitaalinen Eurooppa -ohjelman kautta;

f) ammattitaitoa ja -pätevyyttä parantavien koulutusohjelmien kehittämiseen liittyviä ohjelman aloitteita, mukaan lukien EIT:n osaamis- ja innovointiyhteisöjen aloitteita, täydennetään Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta tuettavalla valmiuksien kehittämisellä pitkälle viedyn digitaalisen osaamisen alalla; g) kummallekin ohjelmalle on olemassa strategisen ohjelmasuunnittelun, toimintamenettelyjen ja hallintorakenteiden vahvat koordinointimekanismit.

8. Synergioilla **sisämarkkinaohjelman** kanssa on varmistettava, että

a) sisämarkkinaohjelmalla puututaan pk-yrityksiin vaikuttaviin markkinoiden toimintapuutteisiin ja edistetään yrittäjyyttä sekä yritysten perustamista ja kasvua ja sisämarkkinaohjelma ja sekä EIT:n että Euroopan innovaationeuvoston toimet täydentävät toisiaan innovatiivisten yritysten osalta samoin kuin pk-yrityksille suunnattujen tukipalvelujen alalla, erityisesti tapauksissa, joissa markkinat eivät tarjoa tarkoituksenmukaista rahoitusta;

b) Yritys-Eurooppa-verkosto (Enterprise Europe Network) voi muiden jo käytössä olevien, pk-yrityksille suunnattujen tukirakenteiden (esimerkiksi kansallisten yhteyspisteiden, innovaatiokeskusten ja -virastojen, digitaali-innovointikeskittymien, osaamiskeskusten ja yrityshautomoiden) lisäksi tarjota tukipalveluja ohjelman puitteissa Euroopan innovaationeuvosto mukaan lukien.

9. Synergioilla **ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life-ohjelma)** kanssa on varmistettava, että

a) tutkimus- ja innovointitarpeet ympäristö-, ilmasto- ja energiahaasteisiin vastaamiseksi unionissa määritetään ja vahvistetaan ohjelman strategisessa suunnittelussa;

b) Life-ohjelma toimii edelleen katalysaattorina unionin ympäristö- ja ilmastopolitiikan ja -lainsäädännön sekä asiaankuuluvan EU:n energiapolitiikan ja -lainsäädännön täytäntöönpanolle, myös ottamalla

käyttöön ja soveltamalla ohjelmasta saatuja tutkimus- ja innovaatiotuloksia ja auttamalla hyödyntämään niitä kansallisella, alueiden välisellä ja alueellisella tasolla tapauksissa, joissa tämä voi auttaa ratkaisemaan ympäristöön, ilmastoon tai puhtaaseen energiaan siirtymiseen liittyviä kysymyksiä. Life-ohjelmassa kannustetaan edelleen etenkin synergioihin ohjelman kanssa myöntämällä ehdotusten arvioinnin aikana bonus ehdotuksille, joihin liittyy ohjelman tulosten käyttöönottoa;

c) Life-ohjelman tavanomaisissa hankkeissa tuetaan sellaisten teknologioiden tai menetelmien kehittämistä, testausta tai demonstrointia, jotka soveltuvat unionin ympäristö- ja ilmastopolitiikan täytäntöönpanoon ja joita voidaan myöhemmin ottaa käyttöön laajamittaisesti muista lähteistä, myös ohjelmasta, saatavan rahoituksen turvin. EIT sekä Euroopan innovaationeuvosto voivat tukea Life-hankkeiden toteutuksesta mahdollisesti tuloksena olevien uusien läpimurtoideoiden käyttöönoton laajentamista ja kaupallistamista.

10. Synergioilla **Erasmus+-ohjelman** kanssa on varmistettava, että

a) ohjelman ja Erasmus+-ohjelman yhdistettyjä resursseja, EIT:n resurssit mukaan lukien, käytetään tukemaan toimenpiteitä, joiden tavoitteena on Euroopan korkea-asteen oppilaitosten vahvistaminen, nykyaikaistaminen ja muokkaaminen. Ohjelmasta täydennetään tarvittaessa tukea, jota Erasmus+-ohjelmasta myönnetään Eurooppalaiset yliopistot -aloitteelle sen tutkimusulottuvuuden puitteissa, osana sellaisten uusien yhteisten ja integroitujen sekä kestävien ja pitkän aikavälin koulutus-, tutkimus- ja innovaatiostrategioiden kehittämistä, jotka perustuvat monitieteisiin ja monialaisiin toimintamalleihin ja joiden avulla toteutetaan osaamiskolmiota. EIT:n toimilla voitaisiin täydentää Eurooppalaiset yliopistot -aloitteella toteutettavia strategioita;

b) ohjelma ja Erasmus+-ohjelma edistävät koulutuksen ja tutkimuksen integroitumista auttamalla sitä, että korkea-asteen oppilaitokset voivat laatia ja perustaa yhteisiä koulutus-, tutkimus- ja innovaatiostrategioita ja -verkostoja, tuomalla koulutusjärjestelmien, opettajien ja kouluttajien käyttöön viimeisimmät tutkimuslöydökset ja -käytännöt ja tarjoamalla aktiivista tutkimuskokemusta kaikille opiskelijoille ja korkeakoulujen henkilöstölle, erityisesti tutkijoille, sekä tukea muita korkea-asteen koulutusta, tutkimusta ja innovointia integroivia toimenpiteitä.

11. Synergioilla **unionin avaruusohjelman** kanssa on varmistettava, että

a) unionin avaruusohjelman ja avaruusalan tuotantoketjun alku- ja loppupään tutkimus- ja innovointitarpeet unionissa yksilöidään ja vahvistetaan ohjelman strategisen suunnittelun yhteydessä; ohjelman avaruustutkimustoimet toteutetaan hankintojen ja oikeussubjektien osallistumiskelpoisuuden osalta soveltuvilta osin unionin avaruusohjelman sääntöjen mukaisesti;

b) avaruusdataa ja -palveluja, jotka annetaan käyttöön unionin avaruusohjelmasta julkisena hyödykkeenä, käytetään läpimurtoratkaisujen kehittämiseen tutkimuksen ja innovoinnin avulla, myös ohjelmassa, erityisesti kestävän ruoantuotannon ja luonnonvarojen, ilmastonmuutoksen seurannan, ilmakehän, maa-, rannikko- ja meriympäristön, älykkäiden kaupunkien, verkottuneen ja automatisoidun liikkuvuuden, turvallisuuden ja katastrofien hallinnan aloilla;

c) Copernicus-ohjelman datan ja informaation saantipalvelut (DIAS) tukevat eurooppalaisia avoimen tieteen pilvipalveluja ja helpottavat siten Copernicus-datan käyttöä tutkijoiden, tiedemiesten ja innovoijien keskuudessa; tutkimusinfrastruktuurit, erityisesti in situ -havainnointiverkostot, ovat olennainen osa Copernicus-palvelut mahdollistavaa in situ -havainnointi-infrastruktuuria, ja ne puolestaan hyötyvät Copernicus-palvelujen tuottamasta informaatiosta.

12. Synergioilla **naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen (NDICI), sekä liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III)** kanssa on varmistettava, että

a) tutkimus- ja innovointitarpeet NDICI:n ja IPA III:n aloilla määritetään ohjelman strategisessa suunnittelussa kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti;

b) ohjelman tutkimus- ja innovointitoimenpiteissä, joihin osallistuu kolmansia maita, ja kohdennetuissa kansainvälisissä yhteistyötoimissa pyritään johdonmukaisuuteen samanaikaisten markkinoille saattamiseen ja valmiuksien kehittämiseen tähtäävien toimien kanssa NDICI:n ja IPA III:n puitteissa yhteisesti määriteltyjen tarpeiden ja toiminta-alojen pohjalta.

13. Synergioilla **sisäisen turvallisuuden rahaston (ISF) sekä yhdennetyn rajaturvallisuuden rahastoon kuuluvan rajaturvallisuutta koskevan rahoitusvälineen** kanssa on varmistettava, että

a) turvallisuuden ja yhdennetyn rajaturvallisuuden alan tutkimus- ja innovointitarpeet määritetään ja vahvistetaan ohjelman strategisessa suunnittelussa;

b) sisäisen turvallisuuden rahastosta ja yhdennetyn rajaturvallisuuden rahastosta tuetaan erityisesti sellaisten innovatiivisten uusien teknologioiden ja ratkaisujen käyttöönottoa, jotka ovat tulosta tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmista turvallisuutta koskevan tutkimuksen alalla.

14. Synergioilla **InvestEU-ohjelman** kanssa on varmistettava, että

a) ohjelmasta tarjotaan Horisontti Eurooppa -ohjelman sekarahoitusta ja Euroopan innovaationeuvoston sekarahoitusta innovoijille tapauksissa, joille on ominaista suuri riski ja joissa markkinat eivät tarjoa riittävää ja tarkoituksenmukaista rahoitusta; samalla ohjelmasta tuetaan sekarahoituksen yksityisen rahoitusosuuden tehokasta toteutusta ja hallinnointia InvestEU-ohjelman sekä muiden tahojen tukemien rahastojen ja rahoituksen välittäjien kautta;

b) tutkimukseen ja innovointiin sekä pk-yrityksille suunnatut rahoitusvälineet on koottu yhteen InvestEU-ohjelman alle etenkin tutkimuksen ja innovoinnin erityisteeman avulla ja pk-yritysteeman alla käyttöönotettujen tuotteiden avulla, mikä auttaa toteuttamaan kummankin ohjelman tavoitteet sekä luomaan vahvat toinen toisiaan täydentävät yhteydet ohjelmien välille;

c) ohjelmasta myönnetään tarvittaessa asianmukaista tukea sellaisten pankkirahoituskelpoisten hankkeiden ohjaamiseksi InvestEU-ohjelman piiriin, joille ei voida myöntää Euroopan innovaationeuvoston rahoitusta.

15. Synergioilla **päästökauppajärjestelmään liittyvän innovaatiorahaston**, jäljempänä ’innovaatiorahasto’, kanssa on varmistettava, että

a) innovaatiorahasto keskittyy erityisesti vähähiilisten teknologioiden ja prosessien innovointiin, mukaan lukien ympäristön kannalta turvallinen hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen, joka vaikuttaa merkittävästi ilmastonmuutoksen lieventämiseen, ja hiili-intensiivisten tuotteiden korvaamiseen muilla tuotteilla sekä edistää ympäristön kannalta turvalliseen hiilidioksidin talteenottoon ja geologiseen varastointiin tähtäävien hankkeiden rakentamista ja toimintaa sekä innovatiivisia uusiutuvien energialähteiden ja energian varastoinnin teknologioita sekä auttaa kehittämään ympäristöystävällisempiä tuotteita ja luomaan niitä koskevia kannustimia;

b) ohjelmasta rahoitetaan sellaisten teknologioiden, mukaan lukien läpimurtoratkaisujen, kehittämistä ja demonstrointia, joiden avulla voidaan saavuttaa hiilineutraaliuteen, energiaan ja teolliseen muutokseen liittyvät unionin tavoitteet, erityisesti sen pilarien II ja III toimenpiteiden kautta;

c) edellyttäen, että innovaatiorahaston valinta- ja myöntämisperusteet täyttyvät, innovaatiorahastosta voidaan tukea sellaisten rahoituskelpoisten hankkeiden demonstrointivaihetta, jotka ovat voineet saada tukea ohjelmasta, ja ohjelmien välille luodaan vahvat toinen toisiaan täydentävät yhteydet.

16. Synergioilla **oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin** kanssa on varmistettava, että

a) ohjelman strategisessa suunnittelussa määritetään tutkimus- ja innovointitarpeet, jotta voidaan tukea oikeudenmukaista ja tasapuolista siirtymää kohti ilmastoneutraaliutta;

b) edistetään innovatiivisten ja ilmaston kannalta suotuisten, etenkin ohjelman puitteissa löydettyjen ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa.

17. Synergioilla **Euratomin tutkimus- ja koulutusohjelman** kanssa on varmistettava, että

a) ohjelmassa ja Euratomin tutkimus- ja koulutusohjelmassa kehitetään kokonaisvaltaisia toimia koulutuksen tukemiseksi (mukaan lukien Marie Skłodowska-Curie -toimet) tavoitteena ylläpitää ja kehittää asiaankuuluvia taitoja Euroopassa;

b) ohjelmassa ja Euratomin tutkimus- ja koulutusohjelmassa kehitetään yhteisiä tutkimustoimia, joissa keskitytään ionisoivan säteilyn muiden kuin sähköntuotantoon liittyvien sovellusten turvallisen käytön poikkileikkaaviin näkökohtiin sellaisilla aloilla kuin lääketiede, teollisuus, maatalous, avaruus, ilmastonmuutos, turvallisuus ja hätävalmius sekä ydintutkimuksen osuus.

18. Mahdollisilla synergioilla Euroopan puolustusrahaston kanssa hyödytetään siviili- ja puolustusalan tutkimusta välttämällä tarpeetonta päällekkäisyyttä sekä 5 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

19. Synergioita **Luova Eurooppa -ohjelman** kanssa edistetään määrittämällä kulttuuria ja luovia aloja koskevien politiikka-alojen tutkimus- ja innovointitarpeet ohjelman strategisessa suunnittelussa.

20. Synergioilla **elpymis- ja palautumistukivälineen** kanssa on varmistettava, että

a) tutkimus- ja innovointitarpeet, jotka liittyvät tavoitteeseen auttaa parantamaan jäsenvaltioiden talouden ja yhteiskunnan palautumiskykyä ja varautumista tulevaisuuteen, määritellään ohjelman strategisessa suunnittelussa;

b) tuetaan innovatiivisten, etenkin ohjelman puitteissa löydettyjen ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa.”

Päivitettyä tietoa älykkään erikoistumisen strategioiden kehittämisestä ja täydentämisestä

Synergioiden hyödyntämisen osalta keskeinen tieto on, että myös älykkään erikoistumisen strategiat kehittyvät edelleen jatkossa. Täydentäviä kehittämisvaihtoehtoja testataan mm. osana Partnerships for Regional Innovation-pilottia: Partnerships for Regional Innovation (europa.eu).

Partnerships for Regional Innovation Playbook sisältää tietoa ja työkaluja strategiseen innovointiin alueilla.